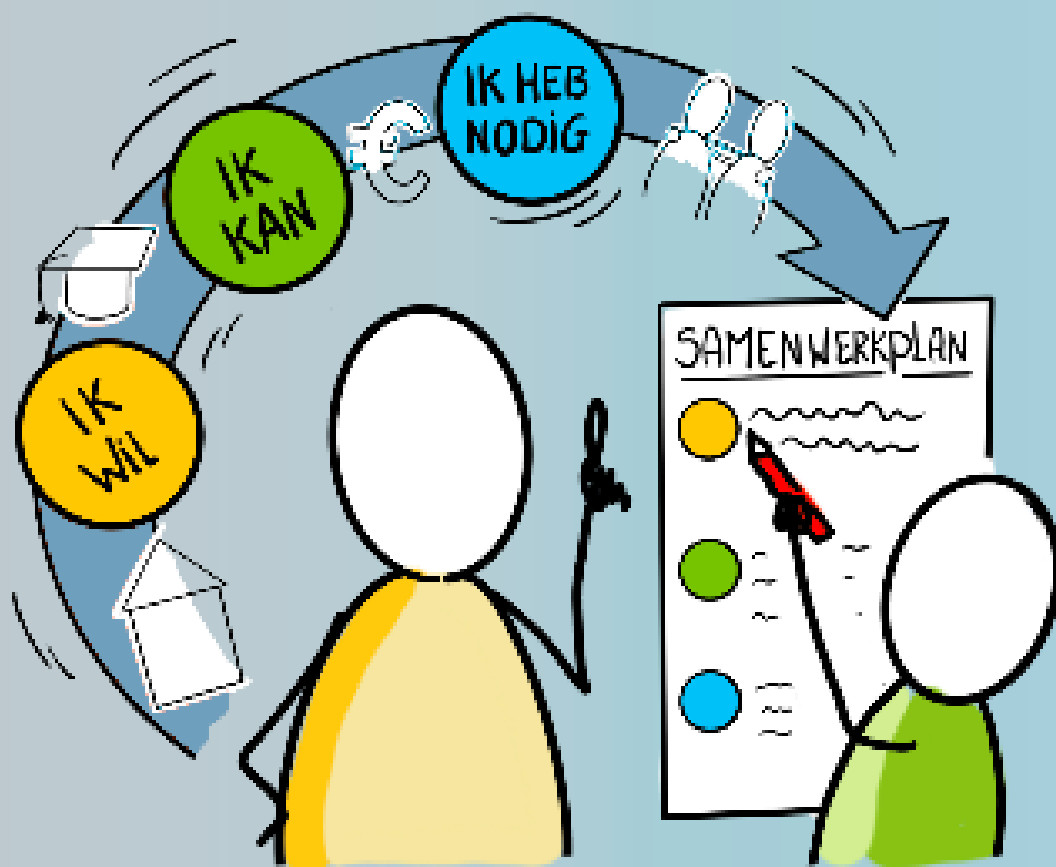

Beleidskader Wmo Oss

‘Meedoen mogelijk maken’

2025-2029

Datum	6 januari 2025
Versie	1.0
Opdrachtgever	Hilde de Wit (bestuurlijk) Simon Franssen (ambtelijk)
Auteur	Elke Haanraads

Inhoudsopgave

Samenvatting beleidskader Wmo Oss	1
1 Inleiding en achtergrond	2
1.1 Veranderende inzichten	2
1.2 De huidige opgave: omgaan met schaarste	2
1.3 Waarom een beleidskader Wmo?	3
1.4 Visie Sociaal domein Oss	4
1.5 Anders denken in Oss	5
2 Beleidsuitgangspunten Wmo Oss	6
3 Ambities en doelen Wmo Oss	8
3.1 Ambitie A: sociale basis en meedoen	8
3.2 Ambitie B: passende ondersteuning	9
3.3 Ambitie C: toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid	9
4 Evaluatie en monitoring Wmo	11
Bijlage I Begrippenlijst	16
Bijlage II Beleidsagenda Wmo Oss 2025-2029	18
1. Sociale basis en meedoen	18
2. Passende ondersteuning	21
3. Toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit	27

Samenvatting beleidskader Wmo Oss

Beleidsagenda WMO

WAAROM?

Wij geloven in de kracht van de samenleving:

Inwoners zijn in staat zelf oplossingen te bedenken.

De hulp die inwoners zelf en samen organiseren is het meest duurzaam.

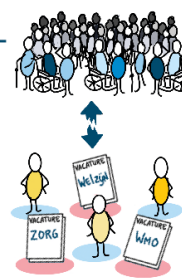

SLIMMERE ZORG & ONDERSTEUNING

De ondersteunings- en zorgstructuur staat onder druk:

Het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft groeit.

Het aantal professionals en mantelzorgers neemt af.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

Beleidsuitgangspunten sociaal domein Oss

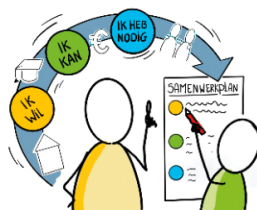

1. We werken **gemeenschapsgericht** en geven **inwonersinitiatieven** de ruimte.
2. **Iedereen** kan en mag meedoen, **inclusie** is de standaard.
3. We werken **domein overstijgend** samen vanuit de **leefwereld van de inwoner**.
4. **Betrokkenheid, legitimiteit en rendement** vormen het kader bij afwegingen.
5. We gaan uit van **scheiden** van **wonen en zorg**.

WAT ZIJN ONZE AMBITIES?

In Oss **helpen inwoners elkaar en mag iedereen meedoen (sociale basis)**.

Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen **passende ondersteuning** waarbij **informele, lichte of collectieve** hulp de basis is.

Voorzieningen zijn **vindbaar, toegankelijk, betaalbaar** en **kwalitatief goed**.

1 Inleiding en achtergrond

Voor u ligt het Osse beleidskader Wmo. In dit document spreken we over wij. Met wij bedoelen we de gemeente Oss. Het is immers een beleidsdocument waarin we als gemeente Oss onze beleidsuitgangspunten, ambities en doelstellingen beschrijven, en hoe we de voortgang gaan evalueren en volgen. Dit beleidskader moet ons helpen om rechtvaardige keuzes te maken.

In de beleidsagenda in bijlage II beschrijven wat we de komende jaren samen met partners en inwoners gaan doen. Prioritering van onze voornemens wordt mede bepaald door enerzijds de vraag van inwoners, en anderzijds de mogelijkheden van de uitvoeringspraktijk.

In dit document geven we ook inzicht in hoe wij werken in de gemeente Oss. In kaders schetsen we onze werkwijze, zoals de route tot ondersteuning en de Samenwerkwijzes. Een begrippenlijst staat in bijlage I.

1.1 Veranderende inzichten

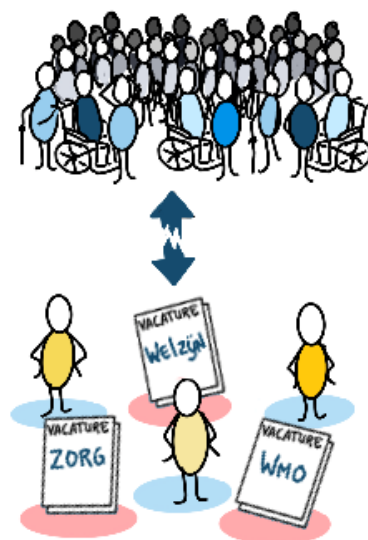
De gemeente Oss gaat uit van de kracht van de samenleving, ook al is dit niet altijd makkelijk of vanzelfsprekend. Vanuit de wetenschap dat de mens een sociaal wezen is, vertrouwen we erop dat mensen bereid zijn om naasten te helpen, voor elkaar te zorgen en samen oplossingen kunnen realiseren voor hun vraagstukken. Onze visie is dan ook dat inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun vragen, en dat de oplossingen die inwoners samen organiseren, het best en meest duurzaam zijn. Een solide sociale basis en de verbindingen tussen inwoners onderling zijn dan ook de basis van onze samenleving, de gemeente zorgt voor het vangnet.

De afgelopen decennia boden we vanuit de overheid veel ondersteuning aan het individu. De laatste jaren zijn we er steeds meer van overtuigd dat het goed en belangrijk is dat inwoners zelf en met elkaar nadenken over hun toekomst en zich daarop voorbereiden. Meer aandacht voor gemeenschapsvorming en ontmoeting - elkaar kennen en ondersteunen - is daarbij een

belangrijke en mooie ontwikkeling. We hebben als samenleving (inwoners, partners en gemeente) een gezamenlijke verantwoordelijkheid bij de zorg voor elkaar. Met daarin een nieuw en gezond evenwicht en een meer gelijkwaardige samenwerking tussen inwoners en overheid. Onze inwoners en hun leefwereld moeten hierbij altijd centraal staan.

1.2 De huidige opgave: omgaan met schaarste

De Nederlandse samenleving heeft op dit moment te maken met enkele ontwikkelingen die grote impact hebben. De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert tot ongeveer 2040 flink, het huidige zorgstelsel is daar niet op ingericht. We zien een toenemende hulpvraag omdat de bevolking groeit en vergrijsst. Tegelijkertijd is sprake van voorzieningen in dorpen en wijken die onder druk staan, een oplopende personeels-schaarste¹ en een wooncrisis die (kwetsbare) inwoners raakt. Ook ontwikkelingen in het medische domein hebben invloed op de Wmo. De Wlz en de Zvw² werken met steeds scherpere criteria voor inwoners om in aanmerking voor zorg te komen. De Wmo wordt gezien als vangnet voor bezuinigingen in andere zorgwetten.

1 Momenteel werken 1 op de 7 mensen in de zorg. Terwijl in 2040 één op de vier werkenden nodig is in de zorg (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, WRR).

2 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet langdurige zorg (Wlz), Zorgverkeringswet (Zvw).

Met de groei van het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft, terwijl het aantal beroepskrachten³, vrijwilligers en mantelzorgers afneemt, is op dezelfde manier doorgaan geen optie. Zeker omdat we ook te maken hebben met onzekere en over het algemeen ontoereikende compensatie door het Rijk, terwijl de kosten toenemen. We zien bij de Wmo⁴ in Oss een stijging van 28% van uitgaven in 2023 t.o.v. 2020, bij ongewijzigd beleid zal deze stijging verder oplopen. Kortom, we moeten ons voorbereiden op een verder toenemende schaarste van het aanbod van zorg en ondersteuning.

1.3 Waarom een beleidskader Wmo?

Lokale urgentie

De afgelopen jaren hebben we over het algemeen naar tevredenheid Wmo-ondersteuning geboden aan de inwoners van Oss. Echter, sociaal maatschappelijke ontwikkelingen, oplopende kosten (herverdelen van schaarste), en tekorten op de arbeidsmarkt, maken duidelijk dat we niet door kunnen gaan zoals we de afgelopen jaren deden. Dit vraagt een strategische herorientatie. We moeten keuzes maken en kunnen onderbouwen wie een beroep kan doen op ondersteuning. Immers, de meest kwetsbare inwoners van Oss moeten ook in de toekomst kunnen rekenen op ondersteuning. De sociale basis en het oplossend vermogen van de samenleving, substitutie van ondersteuning (zie kader) en domein overstijgende samenwerking zijn hierin de sleutelwoorden. Met het Osse beleidskader Wmo geven we richting aan deze opgave en aan het begrotingsprogramma Zorg en Welzijn.

Landelijke en regionale kaders

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo, zie kader) schrijft gemeenten voor periodiek een plan vast te stellen met de beleidsvoornemens van het college inzake de Wmo. Met het beleidskader Wmo voldoen we aan deze verplichting. Naast de Wmo omvat dit beleidskader ook onze verantwoordelijkheden op grond van de *Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)*. Deze biedt handvatten om hulp te bieden aan mensen met (zware) geestelijke problematieken die geen vrijwillige zorg willen. Verder geven we voor een

deel uitvoering aan onze lokale verantwoordelijkheden van het *Integraal Zorgakkoord (IZA)* en het Regio-plan IZA Noordooost-Brabant (december 2023), het *Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)* en het programma *Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)*⁵.

Oss werkt op het gebied van de Wmo samen met gemeenten in de regio Brabant Noordooost-Oost (BNOO). Ons lokale beleid is een vertaling en aanscherping van het Regionaal beleidskader Wmo 2024-2028, en het regionale Koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2024-2028.

Wat is de Wmo 2015?

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) regelt de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Zodat mensen zo lang mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen. Het gaat om:

- De sociale samenhang, toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten bevorderen voor mensen met een beperking.
- Het voorkomen dat mensen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zijn.
- Algemene voorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben.
- Uitvoering geven aan het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.
- Begeleiding en dagbesteding bieden aan mensen die op eigen kracht of met hulp van andere personen uit hun omgeving niet of onvoldoende zelfredzaam zijn of niet mee kunnen doen.
- Ondersteuning om mantelzorgers en vrijwilligers te ontlasten.
- Een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis.
- De veiligheid en leefbaarheid bevorderen en huiselijk geweld voorkomen en bestrijden.
- Opvang in geval van huiselijk geweld en mensen die dakloos zijn.

Iedere gemeente organiseert de toegang tot ondersteuning op zijn eigen manier.

³ We spreken bewust over beroepskrachten en niet over professionals. Immers, vrijwilligers kunnen ook een professionele bijdrage leveren.

⁴ Dit betreft hulp bij huishouden, individuele ondersteuning, dagbesteding, kortdurend verblijf en maatwerk.

⁵ Het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen markeert een nieuwe norm in de ouderenzorg: zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan.

Landelijke ontwikkelingen

Er zijn diverse landelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de Wmo. Met dit beleidskader bereiden we ons hier op voor.

1. Voor gemeenten is de Wmo op termijn en onder huidige condities onuitvoerbaar. In opdracht van het ministerie van VWS wordt momenteel een houdbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Dit leidt mogelijk tot hervormingen van de wet. In aanvulling op het houdbaarheidsonderzoek wordt een nieuw financieringsmodel Wmo onderzocht. Namelijk het overzetten van Wmo middelen vanuit het gemeentefonds naar een specifiek fonds met eigen indexatie en risicoverdeling tussen rijk en gemeenten.
2. De inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo wordt heringevoerd.
3. De nieuwe *wet domeinoverstijgende financiering*⁶ is in voorbereiding en kan domeinoverstijgende samenwerking makkelijker maken.
4. De ontwikkelingen binnen het IZA. Door de gemaakte keuzes in het regeerprogramma en de rijksbegroting maken veel gemeenten zich zorgen: ze zijn onvoldoende in positie om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen beïnvloeden. Onder deze condities zijn de doelen uit het Integraal Zorgakkoord (IZA) niet te realiseren. Daarnaast heeft het kabinet aangekondigd dat er een nieuw zorg- en welzijnsakkoord komt.

1.4 Visie Sociaal domein Oss⁷

Meedoen mogelijk maken is dé missie van het sociaal domein Oss. Al onze inwoners moeten de mogelijkheid hebben om mee te doen aan onze samenleving. Meedoen mogelijk maken gebeurt zoveel mogelijk door mensen en hun verschillende sociale netwerken. Wij helpen de samenleving daarbij waar we kunnen. En als inwoners daarnaast ondersteuning nodig hebben, dan bieden we deze samen met onze partners. Hierbij behandelen we mensen als mensen en vertrouwen we op het goede van de mens.

Vanuit deze missie staan drie grote bewegingen centraal:

- **Normaliseren:** de beweging naar bewustwording dat kwetsbaarheden bij het alledaagse leven horen,

en het leren omgaan met tegenslag. Zodat inclusie, kansengelijkheid en welzijn toeneemt en het beroep op betaalde hulp afneemt.

- **Voorkómen:** de beweging om niet pas in actie komen als er een probleem is, maar te kiezen voor gezond leven en samenleven.
- **Substitutie:** de beweging van (zware) ondersteuning door beroepskrachten naar lichte of collectieve basishulp (zie kader).

Daarnaast werken we aan *drie inhoudelijke speerpunten*, zoals die ook in de landelijke VNG propositie van het sociaal domein staan: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven makkelijker maken.

En tot slot zien we in het sociale domein *drie overkoepelende organisatorische opgaven*. Namelijk het versterken van de sociale basis, het versterken van de sociale teams en andere eerstelijnsvoorzieningen en flexibiliteit in de achterliggende ketens en kokers.

We werken hierbij waarde gedreven vanuit onze vijf waarden: de mens centraal, eenvoud, nabijheid, partnerschap en vakmanschap.

Basishulp gaat voor intensieve en betaalde ondersteuning (substitutie)

We willen inwoners passend helpen met oplossingen die horen bij het alledaagse leven en inwoners helpen om te gaan met tegenslag die bij het leven hoort (normaliseren). Bij hulpvragen van inwoners kijken we altijd naar mogelijkheden vanuit de sociale basis of basishulp (zoals informele, lichte of collectieve hulp). We kijken hierbij wat voor het alledaagse leven belangrijk is, zoals wonen, leren, een dag invulling, werken of inkomen. Deze basis gaat altijd vóór individuele ondersteuning door beroepskrachten. We noemen dit substitutie.

Normaliseren, het voorkomen van problemen en substitutie zijn nodig om ondersteuning toekomstbestendig en betaalbaar te houden. Daarnaast draagt substitutie bij aan het versterken van gemeenschapszin en een meer duurzame vorm van inwoners.

6 Wijziging van de Wet langdurige zorg, de Wet financiering sociale verzekeringen, de Wet marktordening gezondheidszorg en de Algemene wet bestuursrecht.

7 De visie sociaal domein Oss wordt momenteel uitgewerkt.

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die toegankelijk zijn zonder voorafgaand, diep-gaand onderzoek. Zoals ontmoetingsplekken (dorps- en buurthuizen, wijkcentra), dagontmoeting voor ouderen met dementie, groepsactiviteiten, mantelzorgondersteuning, boodschappendiensten, ondersteuning aan diverse vrijwillige dorps- wijk- en buurtorganisaties.

Naast de Osse visie sociaal domein is de Visie sociale basis Oss 2040 (december 2023) richtinggevend voor ons Wmo beleidskader. Verder leggen we de verbinding met het Osse beleidskader integraal jeugdbeleid 2024-2027, de Osse visie op wonen, welzijn en zorg (2023), ons nog op te stellen gezondheidsbeleid, onze aanpak geldzorgen en maatschappelijke participatie zoals opgenomen in het wetsvoorstel Participatiewet in

Balans, een herziening van de participatiewet. Zodat ons beleid én de uitvoering hiervan samenhangt en aansluit op de leefwereld van de inwoners van Oss.

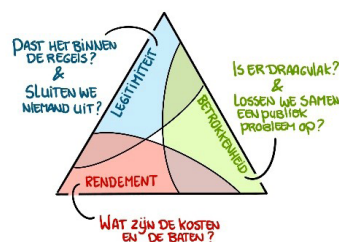
1.5 Anders denken in Oss

De veranderende inzichten en de opgave waar we voor staan, vragen om verandering en verbetering. In 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor de nieuwe jeugdwet, de participatiewet en de Wmo 2015. Deze decentralisaties gingen gepaard met een grote ambitie en een bezuinigingsopgave. We zijn ondertussen bijna 10 jaar verder, en de ambitie van een transformatie heeft zich de afgelopen jaren stapsgewijs ontwikkeld tot een ander denkkader in Oss. Hierbij hebben we veel geleerd van de ervaringen in de proeftuin Ruwaard. In onderstaand schema geven we de veranderende inzichten van de afgelopen jaren weer.

	Oude denken 2015	Anders denken Oss 2025
Mensbeeld	Wederkerigheid en controle zijn uitgangspunten bij het bieden van voorzieningen.	Vanuit een positief mensbeeld accepteren we dat iedere inwoner zijn eigen keuzes maakt en vertrouwen we erop dat een ieder bijdraagt aan de samenleving.
Benadering inwoners	Het oplossen van het (deel)probleem van een 'klant' staat centraal. De beroepskracht bepaalt in overleg met de klant de oplossing, gericht op individuele zelfredzaamheid.	Mogelijkheden van de inwoner en de gemeenschappen die elkaar steunen staan centraal. Een betekenisvol leven is belangrijker dan het probleem oplossen. De beroepskracht doet mee in de oplossing van de inwoner.
Hulp en ondersteuning	We bieden standaard oplossingen en maken indicaties op basis van een keukentafelgesprek en de beschikbare producten (aanbod).	We bieden ondersteuning in de wijk op basis van de Samenwerkwijze. Informele en collectieve ondersteuning in de wijk is de basis.
Sturing	Het perspectief van organisaties is leidend.	Het perspectief van inwoners is leidend.
Financiering	Marktgerichte financiering op basis van indicatie en productie.	Gebiedsgerichte financiering op basis van netwerksamenwerking en solidariteit.
Verantwoording	We sturen op input en output. Focus ligt op marktwerking, efficiëntie en controle.	We sturen op resultaat voor de inwoner en de waarden die we belangrijk vinden. Focus ligt op het gemeenschappelijke en vertrouwen.
Wetten	We zoeken ruimte binnen de kokers van wet- en regelgeving.	We streven naar harmonisering van wetten en regels.

2 Beleidsuitgangspunten Wmo Oss

Schaarste in de hele zorgketen vraagt een scherpe afweging waar zorg en ondersteuning het meeste nodig is, en wat we van inwoners zelf mogen verwachten. Vanuit onze visie sociaal domein Oss en visie op de sociale basis in Oss, hebben we daarom beleidsuitgangspunten geformuleerd. Deze zijn richtinggevend voor de ambities en doelen voor de Wmo in Oss.

1. We werken gemeenschapsgericht en geven inwonersinitiatieven de ruimte.

We stimuleren dat inwoners elkaar helpen en kijken naar de mogelijkheden in de wijk of de gemeenschap (zorg voor elkaar). We stellen de leefwereld en kracht van gemeenschappen en inwoners centraal. Daarom gaan en blijven we in gesprek met inwoners, luisteren we en sluiten we aan bij het karakter en tempo van een dorp, wijk of buurt. We geven hierbij het initiatief van inwoners de ruimte en helpen indien nodig.

2. Iedereen kan en mag meedoen, inclusie is de standaard.

Iedereen moet gelijke kansen hebben om mee te kunnen doen in een inclusieve samenleving. We zetten ons in om belemmeringen hiervoor weg te nemen. En om waarderend en zonder vooroordeel het gesprek aan te gaan, met oog voor de diversiteit van inwoners.

3. We werken domein overstijgend samen vanuit de leefwereld van de inwoner.

Bij de ondersteuning van inwoners werken we gebiedsgericht samen met onze partners volgens de methodiek de Samenwerkwijze (zie kader). We benaderen de vraag van de inwoner in de volle breedte en handelen waar mogelijk in samenspraak met de inwoner. Dit vraagt een samenhangende uitvoering van de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Maar ook samenhang met het

medische en/of fysieke domein. Betrokken medewerkers zoeken de samenwerking, zodat dienstverlening en eventuele interventies elkaar aanvullen en niet tegenwerken⁸.

4. Betrokkenheid, legitimiteit en rendement vormen het kader bij afwegingen.

We werken met de waardendriehoek⁹ als afwegingskader bij het maken van afwegingen en besluiten over ondersteuning. Hierbij is ruimte voor professionele en morele afwegingen in het belang van de inwoner.

- Betrokkenheid: is er draagvlak voor de oplossing? En helpt en activeert deze de inwoner / de gemeenschap?
- Legitimiteit: verdelen we de middelen rechtvaardig / eerlijk en volgens de regels?
- (Maatschappelijk) rendement: staan de kosten van de oplossing in redelijke verhouding tot het de toegevoegde waarde voor de maatschappij? Oplossingen die bijdragen aan gezond samenleven, kansengelijkheid en bestaanszekerheid dragen bij aan het rendement.

5. We gaan uit van scheiden van wonen en zorg¹⁰.

Wonen is de basis. Hierbij gaan we uit van scheiden van wonen en zorg. Dit betekent dat huisvesting of verblijf niet uit een zorgwet wordt betaald. Zodat mensen ongeacht waar zij wonen de benodigde hulp krijgen en mee kunnen doen in de samenleving. Is thuis ondersteunen niet mogelijk, dan bieden we hulp gericht op

⁸ De beoogde 'Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein' vormt hiervoor de basis.

⁹ Dit is geformuleerd door het Instituut voor Publieke Waarden (IPW).

¹⁰ Uitgangspunt 13 en 14 zijn afgeleid van het koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2024-2028, regio BNOO.

terugkeer naar de eigen situatie en grip op het eigen leven. Maatschappelijke opvang zetten we pas in als lokale (woon)oplossingen geen oplossing bieden. De duur van deze opvang is zo kort als mogelijk en gericht op duurzame uitstroom richting zelfstandig wonen.

Proeftuin Oss

De proeftuin Oss is een gebiedsgerichte aanpak die is ontwikkeld in de wijk de Ruwaard, en die we vanaf 2024 verbreden in Ussen. Samen anders denken, doen en organiseren is het motto. Inwoners en organisaties werken samen aan oplossingen waarin mensen meer voor zichzelf en elkaar kunnen doen. Het ideale toekomstbeeld is: een vitale wijk waar inwoners tegen lagere kosten een betere sociale kwaliteit en (positieve) gezondheid ervaren.

De sleutel tot succes is de actieve en gelijkwaardige samenwerking tussen inwoners, de gemeente en zorg- en welzijnspartners. Waarbij de gemeente en haar partners als samenwerkingsnetwerk ten dienste staan van de wijk en de inwoners. Dit netwerk werkt met één integraal wijkbudget¹¹. Uit dit budget wordt de ondersteuning in de wijk volgens de samenwerkwijze betaald, maar ook ontmoetingsplekken in het wijkhuis en inzet van sport- en cultuuractiviteiten. Niet de financieringsstromen staan centraal, maar de wijk en haar inwoners. Samen leren en de Samenwerkwijze vormen de basis van de samenwerking.

¹¹ Dit betreft een lumpsum financiering in de vorm van een subsidie.

3 Ambities en doelen Wmo Oss

Vanuit onze beleidsuitgangspunten hebben we drie ambities voor de Wmo geformuleerd. Deze ambities hebben we vertaald in doelen zodat we de voortgang kunnen monitoren. We hebben de volgende ambities:

- In Oss helpen inwoners elkaar en mag iedereen meedoen (sociale basis).
- Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning waarbij lichte, informele of collectieve hulp de basis is.
- Voorzieningen zijn vindbaar, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed.

3.1 Ambitie A: sociale basis en meedoen

In Oss helpen inwoners elkaar en mag iedereen meedoen (sociale basis)

Sociale verbindingen dragen bij aan een gezond leven en elkaar helpen. Inwoners worden het meest duurzaam geholpen wanneer hulp

nabij, informeel en collectief is. Hulp is waar mogelijk nabij inwoners en ingebed in de sociale structuur in de dorpen en wijken en andere gemeenschappen. Zodat we zorg voor elkaar en gemeenschapszin stimuleren. Onze ambitie is dat de inwoners van Oss, de maatschappelijke partners én de gemeente Oss een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen en nemen bij het zorgen voor elkaar en het bieden van ondersteuning. Waarbij niemand wordt buitengesloten en iedereen die dat wil en kan, mag meedoen in de samenleving (inclusie en kansengelijkheid).

Doelen:

- Inwoners van Oss met een hulpvraag kunnen terugvallen op een sociaal netwerk en zijn in staat naar eigen wens en vermogen mee te doen in de samenleving.
- Naastenzorg: mantelzorgers en zorgvrijwilligers voelen zich gesteund bij hun zorg.
- Informele zorgorganisaties en andere inwonerscollectieven ervaren ruimte bij de uitvoering van hun initiatief.

Route tot ondersteuning en de sociale teams Oss

We willen dat inwoners van de gemeente Oss snel de juiste weg vinden voor hun vragen. Hiertoe hebben we een route tot ondersteuning uitgewerkt voor alle vragen op het gebied van welzijn, zorg, wonen, opvoeden, inburgeren, laaggeletterdheid, inkomensvraagstukken en werk.

We werken in de gemeente Oss met sociale (wijk)teams. Een sociaal (wijk)team is een gebiedsgericht team met medewerkers van de gemeente (Wmo, W&I en SHV), ONS welzijn (inclusief jeugd/CJG) en de wijkverpleegkundige. De sociale teams sluiten aan bij de vraagstukken van inwoners om naar vermogen mee te kunnen doen in de samenleving en helpen inwoners zelfredzaam te zijn en grip op hun leven te hebben. Uitgangspunt is dat de vraag reist, niet de inwoner. Inwoners die niet of onvoldoende zelf verder kunnen, worden hierbij begeleid. Er wordt een samenwerkplan opgesteld en indien nodig wordt ondersteuning ingezet. De kracht van het sociaal (wijk)team zit in de integrale samenwerking vanuit de verschillende disciplines, in samen leren en elkaars expertise omarmen en benutten. De sociale teams werken samen met partners volgens de Samenwerkwijze.

3.2 Ambitie B: passende ondersteuning

Inwoners van Oss die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning, waarbij informele, lichte of collectieve hulp de basis is.

Wanneer de sociale basis of eigen mogelijkheden niet voldoende zijn, biedt de gemeente de meest kwetsbare inwoners aanvullende ondersteuning. We werken hierbij vanuit de leefwereld en de mogelijkheden van de inwoner, met de Samenwerkwijze als methodiek. We sluiten aan bij wat iemand wil en we coachen de inwoner om een eigen plan te maken zonder dat wij invullen wat goed zou zijn om te doen. We leggen niet de focus op de problemen van individuen, maar op het oplossend vermogen van de samenleving, en grip krijgen op het eigen leven en bestaanszekerheid. Zoals een woning, een baan, voldoende inkomen of een fijne en veilige leefomgeving. Als de inwoner dit zelf of met zijn of haar netwerk niet op orde krijgt, helpen we en bieden we ondersteuning. Bij de mensen die zeer kwetsbaar blijven, richten we ons op stabiliseren, voorkomen van escalatie en beperken van veiligheidsrisico's voor

henzelf en hun omgeving. Zo lang als nodig is, en soms een leven lang. Immers, ieder mens heeft het recht eigen keuzes te maken, en recht op zorg en bescherming.

Doelen:

- 4) We realiseren substitutie (zie kader): informele, lichte of collectieve hulp is de basis.
- 5) Voor inwoners die dat nodig hebben, is tijdig passende ondersteuning beschikbaar¹².
- 6) De ondersteuning draagt bij aan een betere gezondheid en kwaliteit van leven.
- 7) Inwoners zijn weerbaar en voelen zich thuis veilig.

3.3 Ambitie C: toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid

Voorzieningen zijn vindbaar, toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed.

Zowel de algemene voorzieningen als ondersteuning zijn en blijven betaalbaar, voor inwoners én voor de gemeente. Daarnaast zijn deze voor inwoners makkelijk vindbaar, tijdig beschikbaar en van goede kwaliteit. Dit betekent dat hulp aansluit bij de behoefte en inwoners snel de weg kunnen vinden voor hun vragen binnen het sociaal domein.

Doelen:

- 8) Onze voorzieningen en de sociale teams in Oss zijn nabij, toegankelijk en makkelijk vindbaar¹³.
- 9) Inwoners zijn tevreden over de kwaliteit van de ondersteuning.
- 10) We helpen meer inwoners voor hetzelfde geld (lagere maatschappelijke kosten).
- 11) Beleid wordt gemaakt, getoetst en uitgevoerd met mensen met ervaringskennis.

¹² Domein overstijgend: passende ondersteuning ongeacht financieringsvorm of wettelijk kader.

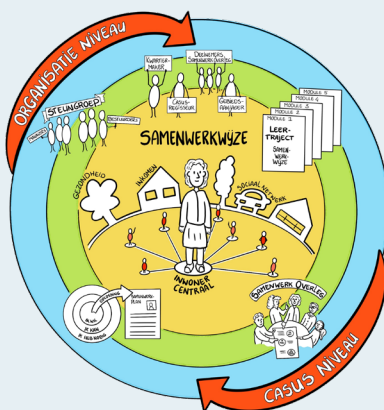
¹³ Vindbaar voor inwoners, vrijwilligers én beroepskrachten in brede zin.

De Samenwerkwijze in Oss

Blijven luisteren naar de vraag van de inwoner is de essentie van de Samenwerkwijze (SWW). De SWW is een praktische werkwijze waar inwoners samen met vrijwilligers of beroepskrachten een oplossing vinden voor hulpvragen van de inwoner. De Samenwerkwijze bestaat uit verschillende onderdelen: de principes, de 5 stappen, gebiedsgericht samenwerken, actieleren en werken vanuit de juiste grondhouding. Het Leerhuis SWW maakt samen leren mogelijk. Belangrijk is dat de werkwijze gedragen wordt door zowel bestuurders, management als uitvoerende medewerkers. En dat medewerkers het vertrouwen en de bescherming krijgen om de ruimte te nemen die nodig is.

De principes

- De inwoner staat centraal. We werken nabij èn vanuit de vraag van de inwoner.
- De vraag van de inwoner leidt tot het nieuwe aanbod, niet andersom. Hierbij ligt het eigenaarschap bij de inwoner en zijn omgeving.
- We werken vanuit vertrouwen en gezamenlijke verantwoordelijkheid. De inwoner, de wijk, partners en de gemeente werken samen vanuit de vraag van de inwoner.
- Begin bij de basis, zoals wonen, inkomen en dagbesteding. Zodat de inwoner in staat is zelf oplossingen te organiseren.
- Het maatschappelijk rendement is wat telt. De SWW draagt bij aan vitale wijken waarin inwoners een betere sociale kwaliteit en positieve gezondheid ervaren met inzet van dezelfde middelen.

De 5 stappen van de Samenwerkwijze

1. Vraagverkenning. De inwoner stelt een hulpvraag aan een beroepskracht. Samen kijken zij wat nodig is, en of het regelen van ondersteuning via de SWW passend is.
2. Vraagverheldering en samenwerkplan. De inwoner en de beroepskracht verhelderen de vraag. Samen vullen ze (indien passend) het samenwerkplan in, waarbij ze op zoek gaan naar de gewenste situatie (ik wil), wat de inwoner of zijn netwerk zelf kan doen (ik kan) en wat/wie de inwoner nodig heeft na inzet van de ik kan (ik heb nodig).
3. Samenwerkoverleg. De inwoner en beroepskracht bepalen of een Samenwerkoverleg nodig is en zo ja, wie daarvoor uitgenodigd wordt. De deelnemers aan het Samenwerkoverleg vullen het Samenwerkplan verder aan. De inwoner houdt zo lang mogelijk zelf de regie, tenzij in het overleg anders wordt afgesproken.
4. Uitvoering. De acties uit het samenwerkplan worden binnen zes weken uitgevoerd (of er wordt een ander perspectief geboden).
5. Evaluatie. De uitvoering van het samenwerkplan wordt geëvalueerd. Hierbij wordt gekeken naar kwaliteit van leven van de inwoner en de zorgkosten.

Gebiedsgericht samenwerken

Werken volgens de SWW vraagt een gebiedsgerichte samenwerking. Immers, dat maakt het mogelijk om oplossingen nabij de inwoner te vinden. Ook helpt gebiedsgericht samenwerken om effectief samen te werken en vragen van inwoners te verbinden. Samen leren in gebiedsgerichte leersessies is hierbij een vast onderdeel.

4 Evaluatie en monitoring Wmo

Het is belangrijk een goede informatiepositie te hebben zodat we keuzes in tijden van schaarste kunnen onderbouwen en toetsen. Om te volgen of we onze ambities en doelen realiseren, hebben we per doel een aantal indicatoren beschreven. Op basis hiervan rapporteren we jaarlijks¹⁴, waarbij we gebruik maken van onderstaande indicatoren. Hierbij staan niet alleen de cijfers centraal, maar ook het verhaal en oesprek met elkaar

(beleid, uitvoering, partners en inwoners) om de resultaten te duiden. We werken niet met streefwaarden, omdat geen enkele indicator op zichzelf staat maar altijd afhankelijk is van vele factoren. Bovendien streven we naar een voortdurende beweging, deze beweging zal nooit klaar zijn. Op basis van de rapportage, sturen we indien nodig ons beleid bij. Hierbij is onze beleidscyclus rond.

I. Sociale basis en meedoen

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Doel 1 Meedoen in de samenleving					
Score 1-10	Gemiddeld rapportcijfer dat inwoners geven voor de inspanning van de gemeente om burgers volledig te laten deelnemen aan de maatschappij.	6,68	6,24		Burgerpeiling wsjg
Aantal	Initiatieven voor dagontmoeting.	1	4		Aantal subsidieaanvragen
Score 1-10	De verbondenheid die inwoners met de buurt ervaren, uitgedrukt in een score.	7,36	7,27		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners dat zich vaak eenzaam voelt.	18%	5%		Burgerpeiling wsjg
Score 1-10	Geeft de mate aan waarin inwoners kunnen terugvallen op familie, vrienden of buurtgenoten (sociaal vangnet).	7,17	7,09		Burgerpeiling wsjg
Doel 2 Naastenzorg					
Percentage	Inwoners dat zorg aan een hulpbehoevende naaste verleent.	42%	64%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Mantelzorgers dat zich belemmerd voelt door het geven van mantelzorg.	-	50%		Burgerpeiling wsjg rapport

14 NB niet alle cijfers zijn jaarlijks aan te leveren.

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Doel 3 Steun voor bewonersinitiatieven					
Percentage	(Heel) tevreden inwoners over steun van gemeente bij burgerinitiatieven.	-	27%		Burgerpeiling wsjg (rapport)
Doel 4 Iedereen kan meedoen					
Percentage	Beperkt door lezen, schrijven, taal	6%	5%		Burgerpeiling wsjg

II. Passende ondersteuning

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Doel 4 Substitutie: meer collectief en lichte hulp, minder individueel					
Percentage	Inwoners dat vrijwilligerswerk doet.	37%	36%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners dat zich inzet voor bureu.	64%	58%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners dat aandacht heeft voor bureu in een zorgwekkende situatie (eenzaamheid, zelfverwaarlozing of andere probleemsituatie).	35%	29%		Burgerpeiling wsjg
Doel 5 Tijdig passende ondersteuning					
Percentage	Weerbare inwoners: dit zijn inwoners (18+) bij wie de betekenisvolle participatie én het individueel welzijn relatief hoog is.	40%	45%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Kwetsbare inwoners: dit zijn inwoners (18+) bij wie de betekenisvolle participatie én het individueel welzijn relatief laag is.	19%	17%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Kwetsbare ouderen: aandeel ouderen (65+) dat kwetsbaar is volgens de Tilburg Frailty Indicator.	27%	-		GGD-monitor
Doel 6 Betere kwaliteit van leven					
Cijfer 1-10	Tevredenheid met het leven (geluk).	7,91	7,81		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Ouderen tevreden met gezondheid.	68%	61%		GGD-monitor

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Cijfer 1-10	Welzijnscijfer na ondersteuning (effect van de ondersteuning).	-	7,5		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 30)
Doel 7 Weerbaar en veilig					
Score 1-10	Sociale veiligheid.	6,64	6,87		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners dat zich veilig in de buurt voelt (meestal of altijd).	88%	85%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners dat veel overlast ervaart van buurtbewoners.	6%	11%		Burgerpeiling wsjg
Aantal	Meldingen verwarde personen.	490	767		Data.politie.nl
Aantal	Meldingen overlast jeugd.	440	279		Data.politie.nl

III. Toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Doel 8 Toegankelijke voorzieningen					
Percentage	Ouderen 65+: weet waar men terecht kan voor Wmo-voorzieningen.	45%	-		GGD-monitor
Percentage	Cliënten WMO: wist waar ze moesten zijn met hulpvraag (toegankelijkheid).	79%	66%		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 3)
Percentage	Inwoners 18+: (zeer) tevreden over het aanbod van (gezondheids-) zorgvoorzieningen in de nabije omgeving.	78%	76%		Burgerpeiling wsjg
Percentage	Inwoners 18+: (zeer) tevreden over het aanbod van welzijnsvoorzieningen, zoals buurtwerk, jongeren-/ouderenvoorzieningen.	65%	62%		Burgerpeiling wsjg

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Percentage	Inwoners 18+: (zeer) tevreden over het openbaar vervoer in de nabijheid.	50%	53%		Burgerpeiling wsjg
Doel 9 Tevredenheid over kwaliteit ondersteuning					
Score 1-10	Het gemiddeld rapportcijfer dat inwoners geven voor de zorg voor de woon- en leefomgeving door de gemeente.	6,86	6,75		Burgerpeiling wsjg
Rapportcijfer	Clënten WMO: gemiddeld rapportcijfer voor de ondersteuning van de zorgaanbieder.	-	7,9		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 25)
Aantal	Bezwaren Wmo.		27		Afd zorg
Percentage	Clënten WMO: zegt met respect behandeld te zijn.	-	91%		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 10)
Percentage	Clënten WMO: vindt dat Wmo-consulent goed luisterde.	-	89%		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 11)
Percentage	Clënten WMO: is snel geholpen met zijn/haar hulpvraag.	82%	75%		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 4)
Percentage	Clënten WMO: is (helemaal) eens met stelling dat de gekregen ondersteuning goed past bij zijn/haar hulpvraag.	90%	82%		CEO-ZorgfocuZ (rapport vraag 21)
Percentage	Clënten WMO: is tevreden over de kwaliteit van de ondersteuning.	88%	82%		CEO_ZorgfocuZ (rapport vraag 22)

Meetwaarde	Indicator	2020	2022	2024	Bron
Doel 10 Meer mensen helpen voor hetzelfde geld					
€	Begrote uitgaven Wmo voor begeleiding, maatwerk, dagbesteding en kortdurend verblijf.	¹⁵	10.558.454	12.015.204	K2F
€	Gerealiseerde uitgaven Wmo voor begeleiding, maatwerk, dagbesteding en kortdurend verblijf. ¹⁶	9.485.634	11.051.739		K2F
Aantal	Inwoners dat geholpen is met begeleiding, maatwerk, dagbesteding en kortdurend verblijf.	1955	1998		Suite
€	Gemiddelde kosten per inwoner voor begeleiding, maatwerk, dagbesteding en kortdurend verblijf.	4.851	5.531		Suite
Aantal huishoudens	Zorgstapeling huishoudens met voorziening in sociaal domein: Jeugd-, P-wet én WMO.	85	105		CBS-Gebruik voorzieningen via WSJG.nl
Doel 11 Ervaringskennis benutten					
kwalitatief	De mate waarin we ervaringskennis benutten bij onze plannen.	nvt	nvt	nvt	gesprekken

¹⁵ vanwege het overstappen naar een nieuw administratief pakket is deze informatie niet op deze manier weer te geven.

¹⁶ Individuele begeleiding: individuele ondersteuning (begeleiding voor doofblinden, vroegdoven en visueel. Dagbesteding dagbesteding basis en extra, dagbesteding voor doofblinden en enkele specifieke vervoerskosten. Kortdurend verblijf: betreft basis en extra.

Bijlage I Begrippenlijst

Basishulp: vrij toegankelijke hulp waar geen verwijzing voor nodig is. Dit kan informele, lichte of collectieve hulp zijn of algemene voorzieningen in de wijk. We kijken hierbij wat voor het alledaagse leven belangrijk is, zoals wonen, leren, een dag invulling, werken of inkomen. Deze basis gaat altijd vóór individuele en zware ondersteuning door beroepskrachten.

Bestaanszekerheid gaat over voldoende en voorspelbaar inkomen, zekerheid van werk of meedoen en betaalbare woonruimte in een veilige, ondersteunende leefomgeving. Wie hierin (tijdelijk) niet kan voorzien, kan in ons land beroep doen op overheidssteuning.

Ervaringskennis gaat over ervaringen met het leven van mensen in een kwetsbare situatie. Bijvoorbeeld de ervaringen die iemand heeft met een crisis, ontwrichting, een beperking of herstel. Door na te denken over deze ervaringen en de ervaringen van anderen erbij te betrekken ontstaat algemenere / collectieve ervaringskennis.

Ervaringsdeskundigen zetten hun persoonlijke ervaringskennis professioneel in om anderen te helpen. Zij onderscheiden zich van reguliere hulpverlening door de inbreng van deze persoonlijke ervaringen. Vaak volgt de ervaringsdeskundige een opleiding zodat hij dit werk beroepsmatig en betaald kan doen.

Gemeenschappen zijn sociale verbanden van groepen mensen die zich verbonden voelen. Deze gemeenschappen zijn niet alleen geografisch bepaald, maar kunnen zich ook organiseren rondom een bepaalde thematiek. Dit kan de wijk zijn, het gezin, vrienden, school, werk, een vereniging, een digitaal netwerk etc. Niet de ik, maar de oriëntatie op de ander staat centraal.

Gemeenschapszin is het gevoel van verbondenheid met je medemensen of de gemeenschap waartoe je behoort en de bereidheid in haar belang te handelen. Gemeenschapszin heeft dus allereerst betrekking op de verbondenheid met medemens of de gemeenschap waartoe je behoort.

Gemeenschapsgericht werken richt zich op het versterken en vergroten van de veerkracht van gemeenschappen door aan te sluiten bij de dynamiek van een wijk, dorp of stad. En hierbij het eigenaarschap van inwoners en hun gemeenschappen centraal te stellen bij de samenwerking tussen overheid, professionals en inwoners.

Informele hulp of zorg is onbetaalde hulp of zorg die zonder beperkingen en regels verleend wordt door een vrijwilliger of mantelzorger. Deze hulp is onbetaald, een onkostenvergoeding kan wel verstrekt worden. Formele zorg is de zorg of ondersteuning die verleend wordt door een beroepskracht die daarvoor is opgeleid en wordt betaald.

Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg die iemand geeft aan een naaste, zoals hulpbehoevende familieleden of vrienden. Dit kan verzorging zijn of hulp bij dagelijkse activiteiten.

Normaliseren: bewustwording dat kwetsbaarheden bij het normale leven horen, en het leren omgaan met tegenslag. Zodat het inzetten van gespecialiseerde of medische ondersteuning altijd een bewuste keuze is en geen vanzelfsprekendheid.

Preventie / voorkomen is de beweging om niet pas in actie komen als er een probleem is, maar te kiezen voor gezond leven en samenleven. Oftewel de inzet gericht op het verbeteren en beschermen van gezondheid, en/of het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekte. Preventie kan universeel zijn, gericht op (delen van) de bevolking, of selectief gericht op specifieke risicogroepen.

Positieve gezondheid is een brede kijk op gezondheid die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. Mensen worden aangesproken op hun vermogen tot actie en niet benaderd als zieke of iemand met een beperking. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens. Positieve Gezondheid betekent dat iemand zingeving ervaart en vaardigheden ontwikkeld heeft om de uitdagingen van het leven aan te kunnen.

Samenwerkwijze Oss is een praktische werkwijze waar inwoners samen met vrijwilligers of beroepskrachten een oplossing vinden voor hulpvragen van de inwoner. In een persoonlijk gesprek staan drie vragen centraal: ik wil, ik kan en ik heb nodig, eventueel aangevuld met ik kan voor een ander doen. De Samenwerkwijze bestaat uit verschillende onderdelen: de principes, de 5 stappen, gebiedsgericht samenwerken en werken vanuit de juiste grondhouding. Alle professionals in het sociaal domein in Oss werken volgens deze methode.

Sociale basis: de sociale verbanden van inwoners onderling waardoor mensen kunnen samenleven, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen meedoen. En de sociale infrastructuur en de fysieke leefomgeving van inwoners die hier ondersteunend aan is.

Sociale kwaliteit is de mate waarin mensen de mogelijkheden hebben om te participeren in sociale relaties op een manier die hun welzijn, capaciteiten en individueel potentieel verbetert. Sociale kwaliteit maakt dat mensen hun potentieel kunnen benutten en een bijdrage kunnen leveren aan het collectief: aan hun sociaal netwerk, de buurt, het dorp / wijk, de samenleving.

Substitutie: inwoners passend helpen met oplossingen die horen bij het alledaagse leven en inwoners helpen om te gaan met tegenslag die bij het leven hoort (normaliseren). Bij hulpvragen van inwoners kijken we altijd naar mogelijkheden vanuit de sociale basis of basishulp. We kijken hierbij wat voor het alledaagse leven belangrijk is, zoals wonen, leren, een dag invulling, werken of inkomen. Deze basis gaat altijd vóór individuele en zware ondersteuning door beroepskrachten.

Transformatie sociaal domein: deze is in 2015 in gang gezet na de decentralisatie van taken en wetswijzigingen (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). De transformatie gaat over het op een andere en betere manier uitvoeren van onze wettelijke taken zodat we inwoners passend ondersteunen binnen de beschikbare budgetten. Onze ondersteuning moet zich richten op substitutie van zorg en het gebruik maken van de eigen mogelijkheden en redzaamheid van inwoners (jong en oud) en hun sociale netwerk. De ondersteuning die we bieden moet passend zijn, tijdig ingezet worden, gericht op het hele systeem en met ruimte voor de professional. De laatste jaren gaat de transformatie steeds meer over collectieven (groepen inwoners) die zorg hebben voor elkaar.

Veerkracht staat voor de schokbestendigheid, het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te gaan en de toegang tot hulpbronnen die ze daarbij hebben. De toegang tot hulpbronnen gaat over de mate waarin men beschikt over bijvoorbeeld een inkomen (persoonlijke hulpbron), een sociaal netwerk (sociale hulpbron) of voorzieningen in de wijk (omgevingshulpbron). De redzaamheid van mensen is de kern van veerkracht.

Voorzieningen

- **Algemene voorzieningen:** voorzieningen die toegankelijk zijn zonder voorafgaand, diepgaand onderzoek. Zoals ontmoetingsplekken (dorps- en

buurthuizen, wijkcentra), dagontmoeting voor ouderen met dementie, groepsactiviteiten, mantelzorgondersteuning, boodschappendiensten en ondersteuning aan diverse vrijwillige dorps- wijk- en buurtorganisaties.

- **Basis voorzieningen:** voorzieningen die nodig zijn voor de belangrijkste basisbehoeften, zoals een supermarkt, een basisschool of een café.
- **Collectieve voorzieningen:** door de overheid geregelde dienstverlening voor een groep inwoners met een vergelijkbare vraag of behoefte, de dienstverlening is laagdrempelig en kost de deelnemers weinig.
- **Individuele voorzieningen:** voorzieningen die door de gemeente worden toegekend, specifiek en op maat gericht om een inwoner te ondersteunen bij zijn zelfredzaamheid.
- **Maatwerkvoorziening / specialistische hulp:** deze vorm van hulp of ondersteuning wordt individueel toegekend nadat de gemeente een onderzoek heeft gedaan en een indicatie heeft afgegeven. Dit kan individuele begeleiding, dagbesteding of kortdurend verblijf zijn.
- **Voorliggende voorzieningen** zijn 'voorliggend' op specialistische maatwerkvoorzieningen, of voorliggend op het medische domein. NB Omdat de term voorliggend in iedere context gebruikt kan worden, gebruiken we deze term niet om specifieke voorzieningen te duiden.

Voorliggend veld: het georganiseerde, ondersteunende en vrij toegankelijke aanbod voor bewoners in een wijk of de gemeente (algemene, collectieve en voorliggende voorzieningen).

Vrijwilligerswerk: werk dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving.

Zelfredzaamheid: de mate waarin mensen zelf het vermogen hebben om regie te voeren over hun leven en hun netwerk in te kunnen en willen zetten bij het oplossen van eventuele problemen.

Collectieve redzaamheid is het vermogen van bewoners om met elkaar collectieve doeleinden te realiseren. Bewoners zijn bereid om op te treden in het algemeen belang als er sprake is van vertrouwen over en weer en als er solidariteit is tussen bureaus.

Bijlage II Beleidsagenda Wmo Oss 2025-2029

Onze uitgangspunten, ambities en doelen zijn richtinggevend voor onze beleidsagenda Wmo. Onze beleidsagenda bevat per ambitie een aantal thema's voor de komende jaren. De uitvoering hiervan doen we samen met inwoners en partners. Prioritering van

onze voornemens wordt mede bepaald door de vraag van inwoners, de mogelijkheden van de uitvoeringspraktijk en financiële mogelijkheden. Dit onderzoeken we per thema.

1. Sociale basis en meedoen

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Wonen en zorg Draagt bij aan doel 1.	Wonen is meer dan huizen bouwen. Wonen gaat vooral over een thuis waar mensen fijn wonen, onderdeel kunnen zijn van een gemeenschap met voldoende voorzieningen in de buurt. Met de huidige woonschaarste staat dit enorm onder druk. Eind 2023 is onze woonzorgvisie vastgesteld, deze biedt handvatten.	• We zetten ons samen met collega's van wonen en partners in om uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda van de woonzorgvisie. Relevant voor de Wmo beleidsagenda is hierin de huisvesting van aandachtsgroepen: kwetsbare ouderen, mensen met een beperking, psychisch kwetsbaren, kwetsbare jongeren, vergunninghouders en dak- en thuisloze mensen.
Jongerenwerk Draagt bij aan doel 1.	Jongerenwerk gaat in essentie over het bieden van laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Verschillende ontwikkelingen vragen om extra aandacht voor jongerenwerk en een duidelijke opdracht voor de uitvoering ervan. Hierbij sluiten we aan op het Osse beleidskader integraal jeugdbeleid 2024-2027.	• We actualiseren onze kaders voor jongerenwerk en jongerenaccommodaties en werken dit uit in de subsidiebeschikking voor ONS welzijn vanaf 2025 en sturen op de voortgang hierban. • We leggen de verbinding met het veiligheidsdomein. Gericht op preventieve en repressieve elementen, en het bieden van perspectief voor jongeren met risicofactoren.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Inclusie, gelijkwaardigheid en meedoen. Draagt bij aan doel 1.	We werken aan een inclusieve leef-omgeving waar iedereen gelijkwaardig is. Inclusiviteit betekent dat er plek is voor iedereen én dat er ruimte is voor verschil. Dit gaat over het doorbreken van stigmatiserende beeldvorming over specifieke groepen mensen in de samenleving. En over de toegankelijkheid van activiteiten en voorzieningen voor iedereen. Hiermee geven we uitvoering aan het VN-verdrag handicap.	• We inventariseren het huidige inclusieniveau in Oss¹⁷. Op basis hiervan stellen we een lokale inclusie-agenda op waar we uitvoering aan geven. Hierbij gaan we uit van 3 sporen: allereerst toegankelijkheid voor iedereen en het voorkomen van discriminatie o.b.v. handicap, chronische ziekte en leeftijd. Daarnaast is aandacht voor discriminatie o.b.v. religie, nationaliteit, herkomst en huidskleur en discriminatie o.b.v. geslacht en seksuele gerichtheid.
Communicatie en bewonersplatform Draagt bij aan doel 1 en 8.	Het (informele) aanbod dat een gezonde, actieve levensstijl en sociale verbinding stimuleert is niet altijd bekend of vindbaar. Denk aan informele verbanden zoals wandelgroepen, een kaartclub, computercursus. Of aan voorzieningen zoals de fysiotherapeut, beweeggroepen en sportaccommodatie.	• We verbeteren onze informatievoorziening voor inwoners door toe te werken naar één digitale vindplaats voor het sociale domein en een duidelijke toegang voor vragen¹⁸. • Samen met inwoners en partners zetten we een (digitaal) bewonersplatform op (Mijn Buurtje). Dit kan inwoners aan elkaar verbinden, participatie mogelijk te maken en de verbinding met het sociaal (wijk)team vergemakkelijken.

¹⁷ Bijvoorbeeld de inclusie monitor van de VNG of sociale inclusie index van de Han.

¹⁸ Uitvoering hiervan vindt plaats in de programma's digitaliseringsagenda en dienstverlening sociaal domein.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Naastenzorg (informele zorg en mantelzorg). Draagt bij aan doel 2.	Zorg is een onlosmakelijk en wezenlijk onderdeel van ons leven. Wat zorgvrijwilligers en mantelzorgers bijdragen aan de samenleving, is van onschatbare waarde. Niet alleen voor degenen die zorg ontvangen, maar ook voor het gezondheidsstelsel als geheel. Als gemeente hebben we een ondersteunende en waarderende rol. Belangrijk is dat we helpen vanuit de behoefte van zorgvrijwilligers en mantelzorgers zelf en dat we continuïteit bieden in de ondersteuning en waardering. Hierbij betrekken we informele zorg en mantelzorg als gelijkwaardige gesprekspartner. En we leggen de verbinding met ons gezondheidsbeleid.	• <u>Informele zorg</u> We bieden informele zorgorganisaties informatie, training en waardering. En we verbeteren de samenwerking middels een samenwerkingsnetwerk van informele zorgpartners en gemeente. • <u>Mantelzorg</u> We actualiseren ons mantelzorgbeleid en uitvoeringsplan met de volgende onderdelen: - Een behoeftepeiling onder mantelzorgers. En het oprichten van een klankbordgroep van mantelzorgers om de behoefte van mantelzorgers te blijven volgen. - Verbeteren van ondersteuning, respijtzorg en waardering zodat dit aansluit op de behoefte. - Communicatie en scholing zodat ondersteuningsmogelijkheden bekend zijn bij mantelzorgers en beroepskrachten. - Afhankelijke van de behoefte van mantelzorgers agendasetting bij bijvoorbeeld werkgevers zodat aandacht is voor de werkende mantelzorger.
Initiatieven sociale basis Draagt bij aan doel 3.	We hebben de overtuiging dat onderlinge en informele hulp inwoners duurzaam helpt. Waar nodig helpen we initiatieven uit de samenleving om de sociale basis te versterken: financieel, door mee te denken of door concrete hulp te bieden. We leggen een verbinding met Thuis in de Buurt en ons vrijwilligerswerkbeleid (nov. '23).	• <u>Subsidieregeling sociale basis</u> We maken een subsidieregeling sociale basis. De regeling is voor (semi-) professionele en informele organisaties die zich inzetten om meedoen voor iedereen mogelijk te maken. • <u>Sociale agenda / wijkplan</u> We helpen inwoners om een eigen dorp-of wijkagenda te maken. Op basis hiervan formuleren we een sociale agenda of wijkplan met opgaven om samen mee aan de slag te gaan.

2. Passende ondersteuning

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Basishulp is uitgangspunt: substitutie Draagt bij aan doel 4, 5, 6, 11.	Om substitutie van ondersteuning te bereiken, moeten we aan meerdere knoppen draaien. Enerzijds vraagt dit een andere basishouding: informele, lichte of collectieve hulp is de basis, tenzij meer nodig is. ‘Dagontmoeting, tenzij...’ ‘Collectieve hulp, tenzij...’ Anderzijds moeten we werken aan het versterken van de basishulp. Zodat er ook daadwerkelijk afgeschaald kan worden en middelen voor individuele ondersteuning en dagbesteding vrijvallen voor de basishulp. Bij deze kanteling blijven we zorgvuldig werken, zodat onze keuzes rechtvaardig en rechtmatig blijven. Dat substitutie noodzakelijk is, is evident. De groei van de Wmo moet omgebogen worden. Om te kunnen investeren moeten we de meerwaarde van basishulp kunnen aantonen. Dit is complex, omdat bij veel van de huidige dure maatwerkvoorzieningen het effect ook niet aantoonbaar is.	• <u>Project substitutie</u> We starten een project gericht op het ombuigen van Wmo-maatwerkvoorzieningen naar informele, lichte en collectieve basishulp. Dit project heeft 2 sporen: 1. Andere basishouding: basishulp, tenzij... We zetten ons in om een andere basishouding bij onze toegang en onze partners te bereiken en onderzoeken wat zij hierbij nodig hebben. 2. Versterken en verbreden basishulp. Denk aan collectieve voorzieningen in gemeenschapsaccommodaties (zoals de Haard), voorzieningen zoals Zorgbuurthuis 't Hageltje, dagontmoetingsinitiatieven voor inwoners met (beginnende) dementie of andere beperking. • <u>Proeftuin Oss (zie kader)</u> - Vanaf juli 2024 werken we in de preftuin met een tweede wijk en volgens een nieuwe financieringsvorm. Eind 2025 nemen we een besluit over verbreding van de aanpak naar heel Oss. - We leren van de proeftuin. Wat succesvol is, implementeren we breder in Oss, binnen de uitgangspunten van de ‘Route tot ondersteuning’. • <u>Data-analyse</u> We analyseren op basis van het gebruik van verschillende Wmo-producten welke verschuivingen zinvol zijn en of basishulp goedkoper is. We verzamelen informatie die kan bijdragen aan deelname van de zorgverzekeraar.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Vitaal oud worden en langer zelfstandig wonen Draagt bij aan doel 4, 6, 10.	Tot aan 2040 groeit de groep ouderen in verhouding fors. Ook bereiken mensen steeds vaker een hoge leeftijd. Deze groep doet een fors beroep op de woningmarkt en op de zorg vanwege chronische aandoeningen als dementie. In samenhang met de woonzorgvisie en de nog op te stellen nieuwe gezondheidsnota en mantelzorgbeleid hebben we meer aandacht voor deze groep. Hierbij onderzoeken we of specifieke groepen ouderen extra aandacht behoeven, zoals ouderen met een migratieachtergrond of met een laag inkomen.	• Gezond oud worden We stimuleren ontmoeting, gezonde voeding en beweging bij ouderen, en aandacht voor valpreventie en hittepreventie. • enablement We onderzoeken hoe we ouderen kunnen helpen zelfstandiger te leven en minder afhankelijk van zorg te worden. • Informele netwerken We zetten ons in om netwerken rond ouderen te versterken. Denk aan lotgenotencontactgroepen en informele netwerken. • Digitale ondersteuning (e-health) We zetten in op versterken van digitale ondersteuning en zorgtechnologie om comfortabel zelfstandig te wonen. Dit doen we in samenwerking met de regio vanuit het IZA.
Participatie van internationale werknemers Draagt bij aan doel 5, 6, 7.	We verwachten in de toekomst een groei van het aantal internationale werknemers in Oss, en daarmee ook de vraag naar cultuur sensitieve ondersteuning. Veel kwetsbare arbeidsmigranten bereiken we niet en blijven onder de radar. We streven naar het verbeteren van het welzijn, de integratie en participatie van de internationale werknemer.	• We verlengen de pilot die Stichting Barka en ONS welzijn uitvoeren gericht op meedoen van internationale werknemers in 2025 om inzicht te krijgen in de structurele behoefte. Het betreft het bieden van informatie en advies, hulp en maatschappelijk werk. Vanuit de pilot bouwen we aan een sleutelfigurennetwerk, zodat we kunnen bieden wat nodig is.
Overgang van Jeugdwet naar de Wmo Draagt bij aan doel 5, 6.	In Oss willen we dat jongeren de stap naar volwassenheid zelfstandig kunnen maken. In het Osse beleidskader integraal jeugdbeleid 2024-2027 is speciale aandacht voor jongeren die op meerdere gebieden problemen ervaren. Met de overgang naar de volwassen leeftijd verandert er echter van alles in de ondersteuning van jongeren. Deze overgang moeten we goed laten verlopen zodat de jongere de ondersteuning blijft krijgen die hij of zij nodig heeft.	• <u>Actieteam 16-27</u> Ter ondersteuning van de Osse sociale (wijk)teams hebben we het Actieteam 16-27 opgericht. Het Actieteam kan expertise toevoegen en helpen om doorbraken te realiseren als men er in de reguliere samenwerking en opschaling nog niet uit komt. • <u>Overgang Jeugdwet naar Wmo</u> De overgang van de Jeugdwet naar de Wmo verdient nog aandacht. Hier zetten we de komende tijd op in: we onderzoeken waar het knelt en zorgen voor verbetering.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Samenwerking Wmo, Jeugdwet en participatiewet Draagt bij aan doel 5, 6.	Onze beleidsuitgangspunten geven richting om keuzes te maken en samen te werken vanuit de leefwereld van inwoners. Dit kan morele vraagstukken opleveren, bijvoorbeeld rond de rechtsbescherming van de inwoner. We willen de beleidsuitgangspunten vertalen in werkbare richtlijnen voor de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. En borgen dat we de juiste (morele) afweging maken en het gesprek hierover met elkaar blijven voeren.	• <u>Verordening</u> - We actualiseren onze verordening en werkinstructies op basis van de beleidsuitgangspunten Wmo Oss. Hierbij kijken we of we de juiste instrumenten hebben om een afweging volgens de waarden-driehoek te maken. We halen hiertoe op wat de consultants nodig hebben om de afweging weloverwogen te maken, denk aan scholing en handvatten. - We onderzoeken of een omgekeerde verordening voor het sociale domein (Wmo, Participatiewet en Jeugdwet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening) wenselijk is. Bij een omgekeerde verordening zijn niet de wetten en regels leidend, maar de hulpvraag van de inwoner. Ook is de verordening in begrijpelijke taal geschreven.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Mensen met psychische kwetsbaarheid Draagt bij aan doel 5, 6, 7.	In de regio Brabant Noordoost-Oost (BNOO) hebben we een gezamenlijke ambitie: “Mensen met een psychische kwetsbaarheid in de regio Brabant Noordoost-Oost wonen zo veel mogelijk thuis, zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand hierbij nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is herstelondersteunend. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar.” Daarnaast zet het integrale zorgakkoord (IZA) in op het verleggen van patiëntenstromen richting het sociaal domein. Eén van de programma's van het IZA is het creëren van een landelijk dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. De ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners is dan ook een belangrijk thema, zowel regionaal als lokaal in Oss.	Lokaal • <u>Lokale ontwikkelagenda psychisch kwetsbaar Oss</u> - We vertalen het regionale koersdocument in een lokale ontwikkelagenda psychisch kwetsbaar voor de komende jaren. - We onderzoeken welke lokale voorzieningen nodig zijn om de decentralisatie van beschermd wonen mogelijk te maken. - We geven uitvoering aan de Wvvgz. - We bouwen verder aan de steunstructuren in de wijk: met ketenpartners werken we aan een zachte landing in de wijk, de ontwikkeling van een zelfregiecentrum met inzet van ervaringsdeskundigen, het verkennend gesprek (samenwerking huisarts, GGZ en Ons Welzijn) en de consultatiefunctie GGZ voor beroepskrachten. - Aanpak woonoverlast: we passen de huidige aanpak aan op basis van de wetswijziging in de Wet aanpak woonoverlast en de toename van het aantal meldingen woonoverlast. Regionaal • <u>Maatschappelijke opvang (MO)</u> - We blijven inzetten op een transformatie van de MO naar kleinschalige, kortdurende, lokale opvang en een regionale opvangvoorziening voor de complexe doelgroep. Onderdeel hiervan is de ver(nieuw)bouw van de huisvesting van MO in de Schadewijk (Verdihuis). Het gebouw

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
		en sluit niet aan bij de gewenste transformatie. We werken hierbij samen met Brabant Wonen, het Verduhuis en programma Schadewijk. - Wonen: waar mogelijk voorkomen we instroom in de maatschappelijke opvang. We geloven dat eerst een dak en dan de juiste hulp, de sleutel is naar duurzaam herstel. We ontwikkelen het urgentieplus proces met woningcorporaties voor de huisvesting van urgente doelgroepen. - We stellen eind 2024 een regionale aanpak dakloosheid vast waarmee we uitvoering geven aan het nationaal actieplan dakloosheid. We zetten in op preventie van dakloosheid en een pilot housing first voor jongeren. • <u>Ondersteuning en bescherming</u> We passen bestaande inkoopproducten aan, gericht op ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving in diverse woonvarianten. • <u>Laagdrempelige steunpunten</u> We richten laagdrempelige steunpunten in vanuit het IZA voor herstelondersteuning en ontmoeting. Dit proces wordt ondersteund door ervaringsdeskundigen.
Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties	Gemeenten hebben een taak bij de aanpak van Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties (VIA). Denk aan het borgen van de signalering en de veiligheid in een gezin en het voeren van de regie op de samenwerking met partners in de veiligheidsketen.	We werken regionaal samen, de ambities zijn beschreven in het regionale Koersplan VIA. We vertalen dit naar een lokaal implementatieplan voor de gemeente Oss.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Lokale samenwerkagenda zorg & veiligheid Draagt bij aan doel 7.	Samenwerking binnen het sociaal domein en veiligheid is essentieel om toenemende complexe problematiek efficiënt aan te pakken. Ook regionaal en landelijk wordt steeds meer ingezet op de verbinding tussen zorg en veiligheid. In 2025 komt er een nieuwe samenwerkingsagenda Zorg- en Veiligheids-huizen, deze vertalen we in een lokale samenwerkagenda zorg & veiligheid voor Oss.	We actualiseren onze lokale samenwerkagenda zorg- en veiligheid. Het volgen van landelijke ontwikkelingen, samenwerken, het leggen van verbindingen en het aanjagen van verbeteringen is de kern van deze agenda. Zodat we integraal samenwerken, en we voorbereid bij de verschillende (regionale) overlegtafels input kunnen brengen en halen. Hierbij is in ieder geval aandacht voor de volgende thema's: 1. <u>Jeugd</u>: integrale aanpak m.b.t. risicojeugd, school en veiligheid en weerbare jeugd. • <u>Personen met onbegrepen gedrag</u>: - aandacht voor de verbinding tussen zorg- en veiligheidsketens. - borgen van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE); een uniforme aanpak bij complexe problematiek ter voorkoming van escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

3. Toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Samenwerking huisartsen, medisch en sociaal domein (IZA) Draagt bij aan doel 4, 9, 10, 11.	Het huidige zorgstelsel is ingewikkeld en gefragmenteerd. Het integrale zorgakkoord (IZA) heeft tot doel de domein overstijgende samenwerking te verbeteren om de groeiende kloof tussen zorgvraag en -aanbod te verkleinen. Het IZA zet in op het verleggen van patiëntenstromen richting het sociaal domein. Hiermee neemt de druk toe op gemeenschappen en gemeentelijke voorzieningen. Het doel van het sociaal domein in Oss is meedoen mogelijk maken. Inhoudelijk sluit dit aan op de IZA-doelen. Echter de manier waarop het medische domein georganiseerd is en gefinancierd wordt, is compleet anders. Dit leidt in de praktijk tot een zorg- en marktdominantie en een complexe samenwerkingsstructuur. We willen voorkomen dat we worden meegezogen in een proces dat niet bijdraagt aan onze eigen Osse ambitie, doelen en uitgangspunten.	• <u>Regionale samenwerking</u> - Voor de uitvoering van het IZA werken we samen met de 12 gemeenten in de regio BNO, de zorgverzekeraars en vertegenwoordigers van o.a. Welzijnspartners, de GGD, clientorganisaties en zorgorganisaties. Eind 2023 is een regioplan vastgesteld. - Vanuit de SPUK IZA die verstrekt is aan gemeenten, werken we in de regio BNO samen met de 12 gemeenten aan het programma-plan (2024). • <u>Subregionale samenwerking</u> In de subregio Samen in Gezondheid¹⁹ wordt een transformatieplan en -aanvraag voor extra middelen voorbereid²⁰. Belangrijk onderdeel van deze aanvraag is om in de hele subregio te gaan werken volgens de Samenwerkwijze. Dit vraagt een gedegen plan gericht op commitment bij het netwerk, en borging van de kwaliteit van de werkwijze. Vanuit Oss zetten we ons hier actief voor in.

¹⁹ Samen in gezondheid is een samenwerkingsverband van welzijnsorganisaties (Lentl en ONS Welzijn), HUMO (huisartsen), GGZ OostBrabant, Bernhoven, VVT organisaties (Brabantzorg, Laverhof, Pantein, Interzorg en Breederzorg), BrabantFarma, GGD Hart voor Brabant en gemeenten Maashorst, Oss, Meierijstad, Boekel en Bernheze.

²⁰ De snelle toets is reeds goedgekeurd.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
	Ook regionaal en landelijk staat uitvoering van het IZA flink onder druk. Gemeenten doen mee, maar zijn niet betrokken bij de beoordeling van transformatieplannen. Er wordt verwacht dat ze de effecten van de zorgverschuiving opvangen, maar gemeenten hebben nu al te maken met een disbalans in taken en middelen.	• <u>Huisartsen</u> We blijven inzetten op maximale samenwerking met HUMO (samenwerkingsorganisatie voor Huisartsen) en de huisartsen in Oss. Bijvoorbeeld rond het huisartsentekort, bij de Proeftuin Oss en bij IZA en GALA. Een belangrijke stap is de investering van HUMO in een projectmedewerker gebiedsgericht werken. • <u>Samenwerking zorgverzekeraar</u> De samenwerking met het medische domein is complex, omdat we heel anders ingericht zijn. Het gezamenlijk investeren in domeinoverstijgende samenwerking blijkt in de praktijk bijna onmogelijk, waardoor de gemeente Oss projecten financiert waar ook de zorgverzekeraar belang bij heeft. Voorbeelden zijn de proeftuin Oss, het zorgbuurthuis, consultatie GGZ of de straatdokter. Dit is niet houdbaar, daarom gaan in gesprek met de zorgverzekeraar en de druk opvoeren om daadwerkelijk samen te werken.
Samenwerking met het fysieke domein Draagt bij aan doel 1, 8.	We beseffen ons steeds meer dat het sociale en fysieke domein niet los van elkaar staan. Wonen, werken, ontmoeten, sporten, bewegen, cultuur en recreëren komen allemaal samen in de leefwereld van inwoners. Bij de opgaven in het sociale domein zoeken we actief de samenwerking met het fysieke domein zodat we met een brede blik naar onze opgaven kijken.	• <u>Voorbeelden van samenwerking:</u> - Flexibele werktijden mantelzorgers. - Een bereikbaar en toegankelijk Oss. - Inrichting openbare ruimte om spelen, bewegen en ontmoeten te stimuleren. - Aandacht voor kwetsbare inwoners op het vlak van warmte en water, energie- en vervoersarmoede. - Samen optrekken bij een visie op voorzieningen. - De samenwerking rond de woon-zorgvisie en de intaketafel, programma Schadewijk en gezonde leefomgeving.

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Maatschappelijke dialoog . Draagt bij aan doel 1, 9.	De samenleving verandert. Schaarste dwingt ons tot het maken van keuzes. Dit vraagt iets van zowel de gemeente, van onze partners als van de Osse inwoners: een breed dialoog over hoe we samenleven en wat ieders rol daarin is.	We gaan periodiek in gesprek met inwoners, partners, ondernemers, onderwijs, verenigingen, etc. We kiezen voor actiegerichte gespreksvormen zodat we mensen aan het denken zetten, en inwoners ons kunnen inspireren. Gespreksthema's zijn bijvoorbeeld solidariteit, gezond samenleven, voorbereiden op ouder worden of de inrichting van de openbare ruimte.
Samenwerking met partners vanuit onze visie Draagt bij aan doel 10.	De opgaven waar we voor staan als samenleving beperken zich niet tot één domein. Grote opgaven vragen een gedeeld urgentiebesef en een brede benadering. Het vraagt opnieuw kijken hoe we willen samenleven, wonen, werken. Het vraagt hulp van ondernemers en winkeliers om bijvoorbeeld ontmoeting mogelijk te maken. Een groot deel van de ondersteuning van de Osse inwoners wordt uitgevoerd door onze partners. Daarom is het belangrijk om zowel onze rol van opdrachtgever als onze rol van netwerkpartner goed vorm te geven. En onze visie uit te dragen en onze partners hierbij te inspireren. We doen het samen!	• <u>Wmo financiering en -methodiek.</u> In het Osse coalitieakkoord staat het voornemen om te stoppen met inkopen via de Open housesystematiek. Ook in het regionale Beleidskader Wmo en inkoopplan Wmo is opgenomen onderzoek te doen naar de regionale inkoop. Samen met de regio maken we een koersdocument voor de financiering van de Wmo. Hierbij is tevens aandacht voor: - Relatiemanagement: hoe bereiken we meer gezamenlijke verantwoordelijkheid bij onze opgaven, en benutten we de ideeën van onze partners beter? - De ervaringen in de proeftuin. - Verbinding Wmo met Jeugdwet en participatiewet. • <u>Gegevensuitwisseling en de AMS</u> Bij samenwerking is het belangrijk zorgvuldig met gegevens om te gaan. We bereiden ons voor op de Wet Aanpak Meervoudige problematiek in het Sociaal domein (WAMS²¹). Hierin worden knelpunten weggenomen bij gegevensuitwisseling bij de aanpak van meervoudige problematiek.

21 De Wams is controversieel verklaard, daarom spreken we voorlopig over de AMS

Thema	Waarom belangrijk?	Wat gaan we doen / resultaat
Benutten ervaringskennis. Draagt bij aan doel 6, 11.	Naast wetenschappelijke en praktijkkennis is ook ervaringskennis belangrijk. We willen leren van de ervaringen van de Osse inwoners. Vaak hebben we onbewust vooronderstellingen over hoe mensen (zouden moeten) zijn. Of we zien mensen als drager van een probleem in plaats van als mens. Ervaringskennis kan ons helpen bewust te zijn van onze mensbeelden of stigma's, en bij het bieden van passende ondersteuning. Hierbij betrekken we ook de adviesraad sociaal domein als spreekbuis van kwetsbare, niet altijd goed zichtbare.	We zetten in op: - <u>Ervaringskennis</u> We werken uit hoe we ervaringen van inwoners (ervaringskennis) benutten bij nieuw beleid en uitvoering hiervan. - <u>Ervaringsdeskundigen</u> We gaan <i>ervaringsdeskundigen</i> inzetten bij de ondersteuning van inwoners. Hoe we dat doen werken we nader uit. - <u>Vakmanschap</u> We zetten in op vakmanschap van onze medewerkers zodat zij met een open houding en zonder oordeel in gesprek gaan met de Osse inwoners.

